

*До спеціалізованої вченої ради Д 17.127.09
у Класичному приватному університеті*

ВІДГУК

**офіційного опонента, кандидата юридичних наук, доцента
Кувакіна Сергія В'ячеславовича на дисертаційну роботу
Єренка Дмитра Віталійовича на тему: «Національне антикорупційне
бюро України в механізмі запобігання корупції», подану на здобуття
наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю
12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

Актуальність теми. Зміна парадигми діяльності органів публічної влади на сучасному етапі спричинила активний розвиток системи надання публічних послуг, зокрема, за напрямом створення максимально сприятливих умов для їх одержувачів, забезпечення гарантованих Конституцією України прав та свобод людини. Водночас наявність таких дестабілізуючих факторів як недосконалість чинного законодавства, недостатня орієнтованість на задоволення потреб споживачів, потреба у здійсненні додаткових заходів щодо запобігання проявам корупції серед посадових осіб, уповноважених на виконання функцій держави, обумовлює необхідність подальшого дослідження особливостей механізму запобігання корупції службовцями Національного антикорупційного бюро України з метою вироблення єдиних позицій щодо його чіткого процесуального визначення та вдосконалення. Якраз саме цим питанням присвячена праця Д.В. Єренка.

За даними, наведеними здобувачем із посиланням на антикорупційну мережу Transparency International, «Україна здобула 30 балів зі 100 можливих

у дослідженні “Індекс сприйняття корупції” (CPI) за 2017 р. і посіла 130 місце (зі 180 країн). Це на 1 бал більше та на 1 позицію вище, ніж у минулому році (29 балів, 131 місце зі 176 країн). Але в динаміці результати минулого року нижчі (1 бал проти 2), ніж у 2016 р.» А відповідно до поданих Національним антикорупційним бюро України даних, за 2017 р. «489 кримінальних проваджень у роботі, 107 справ скеровано до суду, 149 підозрюваних та 165 обвинувачених в корупції та 19 обвинувальних вироків». Рівень корупції та кількість резонансних справ, що закриваються під час судового розгляду, вказує на неефективність роботи цього ключового органу, на який суспільство поклало великі сподівання щодо подолання корупції в державі. Проте, не в останню чергу маємо звернути увагу й на забезпечення кадрової підготовки Національного антикорупційного бюро України. Цілий ряд кримінальних проваджень щодо самих працівників НАБУ та перманентне протистояння зі Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою – органом, з яким НАБУ мало б працювати в тандемі, – свідчить про кризу у взаємовідносинах між двома ключовими органами у протидії та запобіганні корупції.

Разом з тим, беручи до уваги важливість і наукову цінність наявних досліджень та віддаючи належне досягненням учених у теоретичних і практичних питаннях надання публічних послуг, необхідно констатувати, що у вітчизняній адміністративно-правовій науці відсутнє комплексне дослідження цієї проблеми. Це перша дисертаційна робота, присвячена питанням механізму запобігання корупції засобами Національного антикорупційного бюро України.

Таким чином, вибір дисертантом теми дослідження зумовлений її актуальністю й вагомим практичним значенням у визначенні проблем, що пов'язані з антикорупційною діяльністю в Україні. Зазначене й зумовило позицію щодо необхідності у проведенні системного монографічного дослідження адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України, що відповідає тенденціям державотворення

в Україні, а також обґрунтуванням потреби у розробці концептуальних підходів щодо вдосконалення системи органів публічної влади в цій сфері.

Позитивно оцінюючи актуальність дослідження Д.В. Єренка, необхідно також відзначити, що тема дисертації виконана відповідно до теми науково-дослідної роботи Класичного приватного університету «Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності публічної влади в Україні» (номер державної реєстрації 0108U008955). Особисто здобувачем проаналізовано передумови та ризики виникнення корупції, складові адміністративно-правового статусу, визначено місце цього органу в системі органів публічної адміністрації, розкрито адміністративно-правовий статус службовців Національного антикорупційного бюро України

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації Д.В. Єренка, зумовлено досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційного дослідження. Його зміст складається зі вступу, трьох розділів, які поєднують дев'ять підрозділів, висновків та списку використаної літератури.

Дисертант поставив перед собою досить важливу мету – визначення місця Національного антикорупційного бюро України в системі органів публічної влади, що наділені повноваженнями щодо запобігання корупції, і вироблення пропозицій до чинного законодавства щодо вдосконалення системи та методів застосування антикорупційних заходів комплексом повноважень, наданих Національному антикорупційному бюро України. Для реалізації визначеної мети дисертантом сформульовані основні задачі наукової роботи.

Достовірність одержаних результатів обумовлена глибиною наукового аналізу правової бази досліджуваної проблематики, яку становлять приписи встановлені Конституцією України, Кодексом України про адміністративні правопорушення, Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про запобігання корупції», інших нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері надання

публічних послуг. Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять матеріали статистичних досліджень діяльності суб'єктів надання публічних послуг, наукові, публіцистичні, довідкові, монографічні видання.

Як впливає із аналізу дисертації, здобувач під час виконання дослідження опрацював достатню кількість робіт як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, значну кількість нормативно-правових актів (загалом 190 джерел). Цілком обґрунтованими є зроблені здобувачем висновки щодо визначення наявних проблем, які виникають в діяльності Національного антикорупційного бюро України.

Обґрунтованість й достовірність результатів дослідження забезпечено тим, що в якості методологічної бази автор використовував сукупність методів і прийомів наукового пізнання як загальнонаукових (діалектичний, історичний, логічний системний аналіз тощо) так і спеціальних методів (документального аналізу, порівняльно-правового тощо). Так, за допомогою діалектичного методу вдалося розглянути проблеми, які постають у процесі становлення та розвитку системи антикорупційних органів, що сприяло більш ґрунтовному та вичерпному формулюванню висновків дисертаційної роботи.

Автором вперше запропоновано систему методів застосування антикорупційних заходів у функціонуванні Національного антикорупційного бюро України, які визначено як сукупність виконавчо-розпорядчих дій, спрямованих на реалізацію положень законодавства щодо запобігання та протидії корупції, встановлення корупціогенних чинників у роботі органів публічної влади, що пов'язана із застосуванням адміністративних засобів боротьби з таким явищем; сформульовано поняття механізму запобігання корупції в Україні як урегульовану адміністративно-правовими нормами цілісну систему засобів державного примусу шляхом застосування до порушників антикорупційних заходів з метою запобігання та припинення порушення антикорупційного законодавства.

Автором удосконалено підходи щодо організації складових механізму

адміністративно-правового впливу Національного антикорупційного бюро України, серед яких потрібно виділити наступні: норми антикорупційного законодавства, що встановлюють адміністративно-правовий статус НАБУ; розподіл повноважень серед посадових осіб НАБУ; засоби контролю за дотриманням законодавства в антикорупційній сфері (система декларування тощо); засоби інформаційного забезпечення діяльності НАБУ (державні реєстри тощо); шляхи застосування результатів громадського контролю в діяльності службовців Національного антикорупційного бюро України через запровадження публічного рейтингу службовців за критерієм їх добросовісності з наданням умовного коефіцієнту, на який впливає факти притягнення до юридичної відповідальності за корупційні правопорушення, виявлення конфлікту інтересів тощо; порядок та підстави застосування до осіб заходів адміністративного примусу з метою запобігання, виявлення, припинення корупційних правопорушень, а також накладення адміністративних стягнень, що мають різні за характером обтяжливі наслідки на підставах і в порядку, передбачених нормами адміністративного права.

У роботі запропоновано адміністративно-правові засоби запобігання корупції службовцями Національного антикорупційного бюро України розглядати в аспекті загальної та спеціальної превенції. Залежно від напрямку антикорупційної діяльності їх можна поділити таким чином: 1) антикорупційні заходи загальної превенції (вироблення внутрішньоорганізаційної та реалізація загальної антикорупційної стратегії; створення спеціального антикорупційного підрозділу); 2) антикорупційні заходи спеціальної превенції (моніторинг звітності службовців; застосування адміністративної та дисциплінарної відповідальності).

Всі ці положення дисертаційного дослідження містять елементи новизни і, без сумніву, є внеском у адміністративно-правову доктрину.

Наукова і практична цінність дисертації. Дисертація Д.В. Єренка є самостійною, достатньо аргументованою, комплексною роботою, науково-теоретичний та прикладний рівень якої, відповідає вимогам, що висуваються

до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Пропозиції та висновки дисертації можуть бути використані у науково-дослідній роботі для проведення подальших наукових досліджень проблематики правового регулювання статусу службовців Національного антикорупційного бюро України; правотворчій діяльності – для вдосконалення нормативно-правової основи для створення концепції антикорупційної діяльності в Україні, а також загалом для вдосконалення системи антикорупційних органів; правозастосовній діяльності – для вдосконалення діяльності Національного антикорупційного бюро України; навчальному процесі – у викладанні студентам вищих навчальних закладів дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративно-процесуальне право», під час підготовки підрозділів підручників і навчальних посібників із відповідного навчального курсу, а також статей і наукових повідомлень.

Повнота викладу наукових положень дисертації в опублікованих працях.

Основні наукові результати дисертаційної роботи опубліковані у 9 наукових публікаціях, з них: 4 – статті в наукових фахових виданнях України, 1 – стаття в зарубіжному виданні, 4 – матеріали конференцій та круглого столу.

Автореферат оформлений відповідно до вимог МОН України і відображає зміст дисертації.

Позитивна оцінка окремих аспектів рецензованої роботи та проведеного дисертаційного дослідження в цілому не виключає можливості й необхідності висунути деякі зауваження дискусійного характеру.

1. Враховуючи важливість методики правового регулювання відносин, що виникають під час реалізації антикорупційної діяльності Національним антикорупційним бюро України, важливо було б почути від дисертанта додаткову аргументацію щодо використання аксіоматичного методу, оскільки використання такого специфічного методу є дискусійним в науці адміністративного права.

2. Для повного розуміння перспектив удосконалення діяльності Національного антикорупційного бюро України бажано було б деталізувати, яким чином вплине на роботу цієї структури запуск роботи Вищого антикорупційного суду України, враховуючи визначену для нього юрисдикцію?

3. При визначенні адміністративно-правового статусу службовців Національного антикорупційного бюро України поза увагою дисертанта залишились питання контролю за механізмом запобігання проявам корупції у в структурі самого органу. Було б показово запропонувати окремі заходи, що дозволили б контролюючим органам впливати на стан мінімізації корупційних ризиків.

4. У дисертації заперечується ефективність відмови від адміністративного впливу на правопорушників у цій сфері. На думку дисертанта обмеження у використанні засобів адміністративної відповідальності лише щодо осіб, які вчинили правопорушення, пов'язані з корупцією, є недостатнім для ефективної антикорупційної діяльності. Відтак, запропоновано внести певні зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення. При цьому, автором не уточнюється, які зміни необхідно внести до вищевказаного Кодексу та яке практичне значення вони будуть мати для протидії корупції з боку Національного антикорупційного бюро України щодо ефективного здійснення покладених державою завдань.

Проте, наведені зауваження носять дискусійний характер і не знижують високої оцінки проведеного автором дослідження.

Дисертаційне дослідження Єренка Дмитра Віталійовича на тему: «Національне антикорупційне бюро України в механізмі запобігання корупції» є самостійною, завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливу наукову проблему.

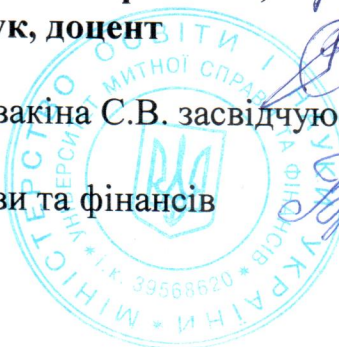
На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження **Єренка Дмитра Віталійовича** на тему:

«Національне антикорупційне бюро України в механізмі запобігання корупції», є роботою, яка має необхідний рівень наукової новизни, теоретичної та практичної значущості, яка відповідає вимогам пунктам 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**доцент кафедри
адміністративного та митного права
Університету митної справи та фінансів,
кандидат юридичних наук, доцент**

Підпис к.ю.н., доцента Кувакіна С.В. засвідчую.
Вчений секретар
Університету митної справи та фінансів

С.В. Кувакін

Т.М. Брус